

At hjælpe folk tilbage på arbejdsmarkedet er verdens bedste job

Reformkommissionen er alt, alt for pessimistisk, når det gælder de mest udsattes muligheder for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Det kan faktisk lykkes for langt de fleste.

I den nye rapport fra Reformkommissionen ('Nye reformveje 3') med professor Nina Smith i spidsen læser jeg, at kommissionen vurderer, at det ud af de knap 200.000 borgere, der i øjeblikket står uden for arbejdsmarkedet, kun er realistisk, at 3.500 til 4.000 kommer i arbejde. Det vil sige ca. 2 procent.

Det var ikke mange. Tallene slår mig som ufatteligt uambitiøse. Gennem samtaler med folk omkring mig, der har fulgt udviklingen på dette område, forstår jeg, at der skrives rapport efter rapport, men at der tilsyneladende ikke sker nogen udvikling. At intentionerne og tiltagene på beskæftigelsesområdet er fortærskede, at der ikke rigtig kan rykkes noget ved den gruppe af mennesker, der til alle tider står uden for arbejdsmarkedet. At det virker, som om man har opgivet, kategoriseret det som et vilkår, at der er en store gruppe mennesker, som aldrig vil kunne nås.

Jeg får lyst til at bringe den virkelighed, jeg arbejder med, ind i billedet. Den enkle fremgangsmåde, vi har brugt i over syv år i mit firma, Choice Manager, der er anden aktør, og som modtager borgere fra jobcentrene. Ud af de 81 borgere, vi har haft i forløb over de seneste par år, er 63 kommet i fleksjob, 13 har fået en virksomhedspraktik, mens 5 borgere har ophørt forløbet pga. sygdom eller lignende.

Det vil sige, at ud af de 81 borgere fra de fem jobcentre, vi arbejder for i øjeblikket – Vallensbæk, Ishøj, Herlev, Hvidovre og Frederiksberg – er 77 procent kommet i

arbejde. Tæller vi dem med, der er kommet i virksomhedspraktik (hvoraf nogle naturligvis også er endt i fleksjob), er vi lykkedes med 93 procent af vores borgere.

Som den opmærksomme læser vil forstå, er der en alvorlig diskrepans mellem de resultater, vi har i Choice Manager, og det, Reformkommissionen kommer frem til. Vi får stort set alle i arbejde, mens de mener, at det er næsten umuligt at få nogen i arbejde. Ved vores fremgangsmåde kan vi lave et temmelig konservativt estimat og sige, at vi kun får 50 procent af de 200.000 borgere i arbejde.

Det vil sige, at 100.000 kommer i arbejde, og ikke de 3.500-4.000 borgere, som Reformkommissionen kommer frem til. Den samfundsmæssige besparelse ved at få 100.000 mennesker væk fra passiv forsørgelse og i arbejde er naturligvis enorm. Men det er meget mere end det. At komme i arbejde har også en positiv indflydelse på livskvaliteten for borgere med misbrug og psykiatriske diagnoser.

Lidt om min baggrund som anden aktør: Jeg er cand.merc., Life Coach, har været dansk mester i boksning, lærer og ekstern lektor på CBS, hvor jeg i en årrække viede mit liv til at kede erhvervslivets vordende ledere. Samtidig var jeg dørmænd i nattelivet. Endelig har jeg været kontaktperson for nogle af de hårdeste kriminelle unge i København og skrevet 11 bøger. Et noget diffust cv, som ikke desto mindre betyder, at jeg i årenes løb har mødt mennesker på alle niveauer.

Lad mig fortælle om, hvad der efter min erfaring virker bedre end noget andet i forhold til at arbejde med mennesker og i sidste ende få dem i arbejde.

Når nogen spørger mig om mit virke som anden aktør, svarer jeg, at det er det bedste arbejde, jeg nogensinde har haft, og forklarer: »Jeg hjælper de mest udsatte borgere med at få et fleksjob. Det er soldaterveteraner med ptsd, det er svært overvægtige, mennesker med psykiske lidelser, nedslidte, eller som er gået ned med stress. Af og til folk, der har været uden for arbejdsmarkedet i årevis. Jeg hører om deres liv, om deres kompetencer og om, hvor de kunne tænke sig at arbejde. Det er en venskabelig samtale. Hver uge. Uformel, let. Ofte morsom. De forstår, at jeg vil dem det godt, når jeg coacher dem. Min fremgangsmåde er pragmatisk. Man kan tale sig selv halvt ihjel. Vi skal opnå resultater. Når jeg sammen med borgeren har identificeret de problemer, vedkommende står over

for, laver jeg aftaler med dem. Inden næste møde skal de løse forskellige opgaver. Så samler vi op og evaluerer. Og sætter nye mål. På den måde bevæger vi os fremad sammen«.

Sideløbende med at jeg mødes med borgeren, arbejder mine virksomhedskonsulenter i kulissen med at ringe til virksomheder for at skaffe en jobsamtale. (Vi ringer altid. Det nytter ikke noget at sende mails ud. Man får ingen prioritet).

Når den kommer i hus, tager jeg med borgeren til samtalen. Som støtte og lige så vigtigt for at møde arbejdsgiveren, som jeg skal tale med fremadrettet for at følge op på forløbet, så vi kan opnå det, vi er ude efter – et fleksjob.

Det er en skøn blanding af et omsorgs- og salgsarbejde. Hver gang vi lykkes med at lande et fleksjob, bliver borgeren, den sagsansvarlige i jobcenteret og jeg og mine virksomhedskonsulenter begejstrede.

Jeg er aldrig blevet immun, aldrig blevet tykhudet over for den følelse.

Det er min vurdering, at det med den rigtige indsats er meget få, der er uden for rækkevidde. Jeg har en tommelfingerregel, der siger, at 85-90 procent af mine borgere gerne vil i arbejde. De resterende, der prøver at flyve under radaren og ofte har siddet i sofaen i årevis, forsøger jeg at motivere ved at gøre dem opmærksom på, hvad det egentlig betyder at gå på arbejde: en struktur på hverdagen, noget at stå op til, mødet med nye mennesker, oplevelsen af at have en meningsfuld tilværelse og – som en ikke helt uvæsentlig detalje – flere penge (en fleksjobber, jeg har i forløb i øjeblikket, får 5.000 kr. netto mere om måneden ved at arbejde 12 timer om ugen).

Det er ikke alle borgere, der køber den, men nogle gør. Endelig har jeg eksempler på borgere, jeg ikke mente ønskede at arbejde, men som i løbet af vores forløb – formentlig også af loyalitet over for mig – skifter mening og kommer i fleksjob. For mange er det en positiv, livsomvæltende oplevelse pludselig at komme i arbejde igen.

Den samfundsmæssige besparelse ved at få 100.000 mennesker væk fra passiv forsørgelse og i arbejde er naturligvis enorm

Alle vores forløb er såkaldte håndholdte indsatser. Alt er relationsarbejde. Det handler om at skabe en god kemi med borgeren. Ellers kan man glemme resten. I en ofte besværlig og diffus virkelighed skal borgeren desuden kun forholde sig til mig.

Jeg har en lidt banal analogi, som ikke desto mindre afspejler min tilgang til borgerne: Mit firma er som et hotel, hvor borgeren er gæst. Dvs. når han/hun kontakter os, får vedkommende svar med det samme, og vi er naturligvis også meget punktligt med aftaler. Sagen er, at borgeren har brug for at vide, at han/hun bliver taget alvorligt og respekteret. Borgeren har brug for tillid og tilknytning til et andet menneske, der vil ham/hende det godt.

Jeg coacher og motiverer vedkommende under hele forløbet og gør det til et fælles projekt at finde arbejde. Borgeren skal selv hjælpe med at finde jobmuligheder, som han/hun så sender til mig og mine virksomhedskonsulenter, der tager fat i vores netværk af virksomheder samt nye virksomheder. Som jeg af og til siger til borgerne: »Vi må hjælpes ad. Det er ikke mig, der skal have arbejdet«.

Bredt ud kunne en sådan tilgang hjælpe mange flere i arbejde. Jeg har et rigtig fint samarbejde med de sagsansvarlige i de jobcentre, jeg refererer til. De er gode til deres arbejde, men har også brug for den tilgang, som vi har.

Det handler om, at de sagsansvarlige på jobcentrene ofte sidder med op til 100 sager (jeg har endda hørt om 200 sager). De har naturligvis ikke mulighed for at tage hånd om hver enkelt borger og få vedkommende i arbejde. Det samme gælder virksomhedskonsulenterne i jobcentrene.

Jeg tror, at samspillet mellem offentlig organisation og det private arbejdsmarked (ud fra den præmis, at en anden aktør vil præstere og være ærgerrig, fordi det også er en forretning) kan fungere endnu bedre.

Ved at anvende den forkerte metode opnår man sjældent det rigtige resultat. Reformkommissionen nævner i sin 132 sider lange rapport ikke andre aktører. Rapporten er deskriptiv, maler med den brede pensel, og der kommer ikke rigtig noget konkret og brugbart ud af det.

Jeg vil beskrive et par aktuelle forløb, som jeg synes meget godt eksemplificerer, hvordan en håndholdt indsats nærmest kan skabe mirakler på kort tid (navnene er naturligvis ændret).

Jeg startede et forløb for Lars i et jobcenter for 6 måneder siden. På det tidspunkt vejede han 174 kg. Han var blevet opsagt fra sit arbejde, fordi han pga. sin voldsomme overvægt ikke kunne gå længere end 50 meter, uden at han skulle sidde ned og have en pause.

Det altafgørende var altså, at Lars kom ned i vægt. Jeg lavede en kostplan til ham og har coachet og motiveret ham undervejs. Vi aftalte desuden, at han skal sende mig status på sin vægt før hvert af vores møder.

Jeg har rost ham og opmuntret ham hver gang og inspireret ham til at fortsætte. Lars har under hele forløbet være meget disciplineret og har tabt 45 kg på de 6 måneder.

Han vejer nu 129 kg og kan gå 10 km uden at holde pause. Han har ikke længere så ondt i benene. Han bliver heller ikke så forpustet og ser efter eget udsagn mere positivt på fremtiden og er i bedre humør. Han siger, at han er klar til at komme tilbage i arbejde om en måneds tid.

Da jeg mødte Asia, havde hun været indlagt på en psykiatrisk afdeling ad flere omgange med svær depression. Jeg aftalte med sagsansvarlig på jobcenteret, at jeg blot skulle gå ture med hende til at starte med, og at vi ikke behøvede at tale om arbejde.

Under en af vores ture fortæller Asia mig, at hun tidligere har været i et forløb hos en anden aktør, men at deres virksomhedskonsulent ikke var til at få fat på og ofte glemte at ringe tilbage. Hun ønskede derfor ikke at fortsætte.

Under vores mange ture talte jeg med Asia om alt i hendes liv. På et tidspunkt var jeg også i dialog med en fra den psykiatriske afdeling, da hun pludselig lod sig indlægge igen. Som tiden gik, fik Asia det bedre, hvilket måske også kan tilskrives et skift i medicinen. Vi begyndte at tale om hendes arbejdssituation. En af mine virksomhedskonsulenter fandt en jobmulighed.

Vi tog til jobsamtalen, og Asia er nu i fleksjob. I alle mine opfølgende samtaler har historien været den samme – hun har det godt og er glad for sit arbejde.

Min erfaring er, at ligegyldigt hvor svære diagnoser der er tale om, er der jobmuligheder derude. Og ligegyldigt hvor tung den sociale arv synes at være, kan den brydes, ved at borgeren møder et menneske, de knytter sig til, og som samtidig har en pragmatisk tilgang til, hvordan deres livssituation kan forandres – et arbejde er en stor del af det.

Når Reformkommissionen ikke ser større potentiale, end de gør, mener jeg, at det er, fordi de har et dogmatisk offentligt mindset og vil løse opgaven inden for den ramme. Men arbejdet med at få borgere i arbejde er som sagt også et salgsarbejde, og det varetages efter min mening bedst af en tilgang som vores.

Hvis jeg og mine ansatte ikke gør vores arbejde ordentligt, er der ikke nødvendigvis nogen, der klager. Telefonen holder bare op med at ringe. Og sådan synes jeg, det er bedst. Det holder os til ilden, gør, at vi hele tiden må præstere – til borgernes bedste. Det er i den forbindelse afgørende, at andre aktører kan dokumentere deres resultater.

Det er efter min mening gennem en forstærkelse af den indsats – jobcentre og andre aktører som brobygning mellem borgere og arbejdsliv – at der kan opnås banebrydende resultater. Årsagen til, at vi har opnået de resultater, vi har, skyldes netop et tæt, håndholdt samarbejde med borger og jobcenter.

Og det har vi tænkt os at fortsætte med. At være noget for mennesker, der har det svært, er det, der gør, at jeg siger, at det er det bedste arbejde, jeg nogensinde har haft. Visheden om, at de nok ikke havde klaret den alene.

